

Cassida murraea

Svartbent sköldbagge

Skalbaggar, Bladbaggar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Chrysomelidae (bladbaggar),
Släkte: *Cassida*, **Art:** *Cassida murraea* - svartbent sköldbagge Linnaeus, 1767 **Synonymer:**

Kännetecken

Sköldbaggarna (släktet *Cassida*) är kraftigt tillplattade, cirkelrunda eller ovala bladbaggar, vilkas huvud är dolt under den platta halsskölden. Om de störs drar de in fötter och antenner under halssköldens och täckvingarnas breda kanter. Larverna är taggiga och bär i allmänhet avkastade larvskinn och exkrementer på ryggen. *C. murraea* är en medelstor (6–8 mm lång), först ljusgrön, senare ljus rödbrun, sköldbagge med små strödda svarta fläckar på täckvingarna. Speciellt karakteristiskt för arten är att benen är svarta.

Utbredning och status

Den svartbenta sköldbaggen är känd från Skåne, Öland, Gotland, Västergötland (Kinnekulle, Billingen) och östra Uppland. Efter 1985 finns fynd från Öland, där arten är spridd, Gotland, Västergötland och Uppland. Närmast förekommer arten i Danmark där den anses starkt hotad och i södra Finland där den är klassad som sårbar. Arten är utbredd från sydligaste Nordeuropa till Sydosteuropa och Asien.

Ekologi

Lever i Norden på krissla och luddkrissla (*Inula salicina* resp. *I. britannica*). Från Mellaneuropa rapporteras arten även från loppört (*Pulicaria* sp.) och mynta (*Mentha* sp.). Arten hittas på fuktiga ängar, främst strandängar, i ohävdade bryn och dikesrenar i jordbrukslandskapet. I Uppland är flertalet fynd gjorda i igenväxande betesmarker. Beskuggade bestånd tycks nästan aldrig väljas. I samma bestånd kan man hitta *Cassida ferruginea* och även ett flertal rödlistade småfjärilar (vecklare, mott och fjädermott). Den vuxna baggen övervintrar, och kryper fram i början av juni för att näringsnaga på krissla och para sig. Larverna uppträder från mitten av juni till början-mitten av juli och lämnar karakteristiska långsträckta, upp till 5 mm långa, raka gnagspår på värdväxtens blad. Larver och vuxna kan observeras samtidigt under en kort period i mitten av juni. När nya skalbaggar kläcks näringsnager de en mycket kort tid i mitten av juli, innan de försvinner från värdväxten.

Hot

Vid landhöjningskust är krisslan stabil i och intill albården om den inte betas, och arten skulle teoretiskt kunna klara sig bra där. Värmekrav tycks dock göra att albården vanligen bara kan utnyttjas om det finns öppen mark innanför, t.ex. gammal betesmark. I övriga områden är krisslan en ljuskrävande art som samtidigt inte tål bete, vilket innebär att förekomsterna är mer eller mindre temporära.

Åtgärder

Generella åtgärder för krisslans arter är exempelvis att vid restaurering och bete stänga bort vissa hörn av betesmarken där krissla finns och bedöms kunna leva kvar. Även sent betespåsläpp (andra halvan av juli) är ett alternativ. Solvarma vindskyddade miljöer med krissla är särskilt viktiga att uppmärksamma, och där skulle röjning kunna rekommenderas som alternativ till bete. Det gäller t.ex. många bryn en bit från kusten.

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

Cox, M. (2007) Atlas of the seed and leaf beetles of Britain and Ireland. Information Press, Oxford
Hansen, V. 1927. Bladbiller og bønnebiller (*Chrysomelidae* & *Lariidae*). Danmarks fauna 31. Gads forlag. 401 s.
Mohr, K. H. 1966. 88. Fam. *Chrysomelidae*. I: Freude, H., Harde, K. W. & Lohse, F. A. Die Käfer Mitteleuropas. Band 9. Goecke & Evers. 299 s.

Författare

Hans Silfverberg & Ulf Gärdenfors 2001. Rev. Håkan Ljungberg & Tommy Lennartsson 2005, Hans-Erik Wanntorp 2012. © ArtDatabanken, SLU 2012.